

Leksaker i vårdmiljö - vårdhygieniska riktlinjer

Syfte och ansvar

Förebygga smittspridning mellan barn i vårdmiljö.

Chefer och vårdpersonal ansvarar för att följa vårdhygieniska riktlinjer.

Berörd verksamhet

Alla verksamheter inom hälso- och sjukvård i Region Kalmar län

Allmänt

Alla människor är bärare av mikroorganismer på huden, i munhålan och inte minst i tarmen. I vårdmiljöer träffas många barn, av dem finns individer med nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom, behandling eller ålder. Leksaker kan, liksom annan utrustning i vården som delas mellan patienter, bidra till smittspridning, så kallad indirekt kontaktsmitta. Leksaker kan ha förorenats med saliv eller andra kroppsvätskor som sedan överförs till nästa barn. Det är därför viktigt att bryta smittvägar.

Rekommendationer vid val av leksaker:

- Välj hårda leksaker med släta ytor som tål rengöring och desinfektion.
- Välj gärna böcker med ytor som går att rengöra och desinfektera.
- Textilleksaker, träleksaker, blåsinstrument och leksaker som innehåller vatten ska inte förekomma.
- Tidningar, tröppussel och dylikt som är svårt att rengöra och desinfekteras bör undvikas.

Undantag är textilleksaker som eventuellt används vid terapeutisk lek där vårdpersonal deltar och ansvarar för korrekt handhavande, exempelvis nålsättning, demonstration av undersökningar och liknande.

Rutiner i verksamheten

- Generellt gäller så få leksaker som möjligt i vårdmiljö. Då det bedöms nödvändigt ska det vårdhygieniska perspektivet beaktas.
- Verksamheten ska uppmuntra barn och föräldrar till god handhygien i samband med besök.
- Förvara leksaker på hyllor eller skåp, ej på golv.
- Eventuella böcker förvaras högt med avsikt att det är föräldrar som plockar ner och läser för sitt barn. Det minskar risken för att små barns näs- och munflora hamnar i böckerna eller att boken blir liggande på golvet (som alltid betraktas som smutsigt).

- Leksaker och böcker som inte kan rengöras och desinfekteras ska kasseras om de blivit fläckiga, förorenade med kroppsvätskor, ser eller känns smutsiga. Dessa ska även bytas ut regelbundet.
- Det är en fördel att avdelningen/mottagningen har flera bord där barn kan uppmanas att leka, så att de inte behöver leka på golvet och att antalet bord är anpassat efter antalet barn som erfarenhetsmässigt som mest uppehåller sig i rummet.
- Barn som vårdas inneliggande, rekommenderas ha sina egna privata leksaker på sitt eget vådrum. Uppmana gärna redan i kallelsen, att barnen tar med sin egen förströelse.

Rengöring och desinfektion

- Få leksaker i väntrum, mottagningsrum underlättar rengöring och desinfektion.
- Leksaker rengörs och desinfekteras minst 1g/vecka samt vid behov. Vårdenheten ska ha en rutin för regelbunden rengöring och desinfektion av de leksaker som finns.
- Leksaker som ett barn haft i munnen eller som på annat sätt kommit i kontakt med kroppsvätskor bör rengöras och desinfekteras omgående.
- Riskfaktorer för smittspridning som kräver extra uppmärksamhet är leksaker som stoppas i munnen, kräkningar, diarré, slem, kraftig salivutsöndring, eksem, vätskande sår. Har barnet riskfaktorer rengörs och desinfekteras leksaken efter varje barn.

Metod för rengöring och desinfektion av leksaker

- Förstahandsval är värmedesinfektion i diskdesinfektor alternativt rengöring i diskmaskin i minst 60°C.
- Leksaker som inte tål värme rengörs och desinfekteras manuellt genom att mekaniskt bearbeta ytan med mikrofiberduk lätt fuktad med vatten alternativt torkduk med rengöringsmedel och vatten. Desinfektera med alkoholbaserat desinfektionsmedel för ytor. När desinfektionsmedlet torkat kan det finnas behov av att skölja av leksakerna relaterat till att det kan finnas tensider från desinfektionsmedlet kvar på ytan.
- Undantagsfall av leksaker i textila material som exempelvis används i terapeutisk lek ska helst gå i cirkulationstvätt till tvätteriet alternativt tvättas i tvättmaskin på normalprogram i minst 60°C mellan varje patient. Dessa bör tåla torktumling i torktumlare.
- När leksakerna har torkat kan de lämnas ut på nytt.
- Rengjorda leksaker bör förvaras på hyllor i förråd, alternativt i skåp eller lådor.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2025-09-02	Ny mall. Uppdatering av dokument.	BL, P-ÅJ